

CANNABIS VANLIGAST INOM DANSK NARKOMANVÅRD

(publicerat i Narkotikafrågan nr 2- 2012)

Text och foto: Pelle Olsson

Danmark tillhör de länder i Europa som har den högsta cannabiskonsumtionen. Enligt [ECNN](#):s senaste årsrapport har 32,5 procent av alla vuxna danskar någon gång rökt hasch eller marijuana, 44,5 procent av 15-34-åringarna har gjort det. De höga prevalenssiffrorna avspeglas också inom den danska narkomanvården där cannabis numera är den vanligaste huvuddrogen bland klienterna. I årsrapporten Narkotikasituationen i Danmark 2010 kan man läsa att 45 procent av klienterna är huvudsakligen cannabismissbrukare i jämförelsen med 35 procent för opiater.

Samtidigt har Danmark sedan år 2000, under de borgerliga regeringarna, stramat åt cannabispolitiken. Det råder numera nolltolerans mot innehav medan det tidigare var möjligt att ha upp till 10 gram utan att bli straffad på annat sätt än med en varning.

– Vi har kunnat se att användningen slutade stiga i samband med lagändringen medan den steg kraftigt under 90-talet. Men det här är en allmän utveckling i många länder i Europa och Nordamerika, säger kriminologen **Kim Möller** som studerat effekterna av den strängare politiken i sin doktorsavhandling 1). Om användningen hade fortsatt att öka om vi inte haft kontrollen vet vi inte eftersom det är så många andra faktorer som måste vägas in.

Möllers avhandling är en teoretisk modell för att mäta hur de ökade polisiära insatserna påverkar marknaden och användningen. Teorin är att en intensivare kontroll ökar riskerna för upptäckt vilken kan leda att färre vågar prova, men några svar ger inte hans studier.

I ECNN-rapporten har man gjort en jämförelse mellan olika länder som ändrat cannabislagstiftningen under det senaste decenniet genom att titta på prevalensen hos 15-34 åringar. I Danmark har den legat stabilt både före och efter uppstramningen, medan Italien haft en stadig ökning som fortsatt även efter de strängare lagarna. I Storbritannien har däremot cannabisanvändningen minskat betydligt trots liberalare lagstiftning. I Portugal och Finland, har däremot cannabisrökningen ökat något efter liberaliseringen.

Det är grova instrument man undersökt med så sambanden mellan politik och prevalens är alltså svåra att se.

– Vi pratar om en konvergens, säger Möller. Danmark hade en lösare kontroll än de flesta andra länder, nu börjar vi närma oss resten av Europa när det gäller cannabiskontrollen.

Efter valet 2011 fick Danmark en ny, socialdemokratisk regering. Möller kan inte säga vad det kommer att innebära i praktiken, men han tror dock inte den nya regeringen kommer att ändra lagstiftningen.

I november gick dock socialdemokraterna i Köpenhamn ut med ett förslag att legalisera hasch i huvudstaden. Förslaget fick en majoritet bakom sig i Rådhuset och ska nu vidare till utskottsbehandling, men det måste godkännas av folketinget. Där är motståndet kompakt både bland partivännerna och bland partierna i regeringskoalitionen. Ett liknande förslag 2009 stupade av samma skäl.

1)Cannabiskontrol. En tvaerfaglig analyse av kontrollen med gademarkedet for småsalg af cannabis i København 2000-2009

© Pelle Olsson